

<http://www.diva-portal.org>

This is the published version of a paper published in *Socialvetenskaplig tidskrift*.

Citation for the original published paper (version of record):

Hallgren, S., Forkby, T., Eriksson, M. (2025)

Rumsliga villkor i uppsökande ungdomsarbete: – om fältarbetares strategier för kontakt- och relationsskapande

Socialvetenskaplig tidskrift, 32(3-4): 353-373

Access to the published version may require subscription.

N.B. When citing this work, cite the original published paper.

Permanent link to this version:

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:lnu:diva-146559>

Sanna Hallgren, Torbjörn Forkby & Marie Eriksson

Rumsliga villkor i uppsökande ungdomsarbete

– om fältarbetares strategier för kontakt- och relationsskapande

Outreach social work targeting young people has been conducted in Sweden since the 1950s, but its extent has varied significantly depending on the prevailing social policy ideas. Today, we observe a strong expansion, partly motivated by the need to develop preventive strategies against recruitment into gang criminality. The fundamental idea of outreach work is to reach individuals who do not themselves seek the support of social services through contact establishment and motivational work. However, it is not always clear which individuals or in which situations the detached practitioners have the legitimacy to approach the youth they wish to engage. Several factors influence how outreach workers seek out and establish contact with the target group. In this study, participant observations was used to understand what fieldwork entails in practice concerning the outreach and contact-establishing dimensions. It emerges that the location, time, and signals given by the youth themselves indicate how outreach practitioners should seek contact, and with whom. The overarching idea seems to be to establish "good meetings", which means that interactions with the youth proceed smoothly and that a meeting can be an investment that facilitates future contact attempts. This idea results in outreach workers striving to avoid confrontations and to be accepted as adults in an arena where young people are perceived to have significant influence over who is allowed in. The study highlights that the accessibility and receptivity of youth to interactions appear greater when they are in environments with already present adult supervision or control, such as youth centers or sports activities. It seems more challenging to reach youths who are in public spaces where the suspicion against youth also appears greater.

Keywords: social work, prevention, youth, outreach

Sanna Hallgren är doktorand vid Institutionen för socialt arbete, Linnéuniversitetet.

Torbjörn Forkby är professor vid Institutionen för socialt arbete, Linnéuniversitetet.

Marie Eriksson är lektor vid Institutionen för socialt arbete, Linnéuniversitetet.

Kontakt: sanna.hallgren@lnu.se

<https://doi.org/10.64098/SVT.2025.32.54667>

Socialvetenskaplig tidskrift, vol 32, nr 3-4 (2025), s. 353-373.

© 2025 Författarna, Licens: CC-BY 4.0.

Inledning

Artikeln undersöker uppsökande socialt arbete genom att analysera fältarbetares möjligheter och försök att komma i kontakt med ungdomar med särskilt fokus på de tider och platser som ungdomar vistas på. Björn Andersson (2013) benämner målgruppen som de ungdomar som är svåra att nå. Fältarbetarna behöver observera och tolka målgruppen, ofta i stunden, för att finna lämpliga kontaktstrategier som tar hänsyn till vilka unga som befinner sig var och vad de håller på med. När fältarbetare närmar sig en ungdomsgrupp som samlas på torget en sen fredagskväll uppfattas det som legitimt - rimligt och accepterat, i motsats till om det varit tonårstjejer som passerat samma torg, dagtid, efter träningen. Visserligen kan fältarbetarna bli avvisade av båda grupperna, men torget på kvällstid kan framstå som en arena som fältarbetarna har rätt att beträda och agera i vilket säger något om fältarbets villkor. Villkoren kan förstås i relation till legitimitet, strävan efter erkännande och acceptans att agera utifrån socialt konstruerade normer och värderingar (Suchman 1995). Legitimiteten kan dock inte tas för given, utan fältarbetaren tvingas kontinuerligt göra antaganden om hur eventuella kontaktförsök ska falla ut, utifrån observationer av ungas agerande i relation till tid och rum. Att analysera dessa villkor är artikelns bidrag till förståelsen för hur uppsökande socialt arbete kan bedrivas och göra nytta.

Att pendeln slår och att gammalt blir nytt är ingen nyhet inom socialt arbete. Ett nymornat intresse för socialt fältarbete, inriktat mot uppsökande arbete med barn och unga, är ett aktuellt exempel inom den svenska socialtjänsten. Socialstyrelsens kartläggning år 2022 visar att fältverksamhet med denna inriktning finns i 141 svenska kommuner och inräknar omkring 700 tjänster, vilket kan jämföras med uppskattningsvis 500 fältarbetare år 2010 (Socialstyrelsen 2022). Sannolikt har riktade statsbidrag till sociala insatser i så kallade utsatta områden från 2022 bidragit till en expansion av arbetsområdet. En sammanställning visar att 27 av 28 kommuner använt statsbidragen till att stärka den uppsökande och relationsskapande verksamheten exempelvis genom att anställa fältarbetare. Sammantaget finansierade statsbidraget 209 tjänster år 2023 (Socialstyrelsen 2024).

När svenska kommuner började utforma fältarbete var det i syfte att hantera de problem som förknippades med moderna ungdomskulturer som växte fram i urbaniserade miljöer (Calissendorf et al. 1986). Först ut var Stockholm och Göteborg där socialt fältarbete initierades under 1950–60-talen, för utpekade målgrupper som socialbyrån uppfattade som svårnåbara, såsom raggare, ungdomar på glid och prostituerade. Satsningarna följdes snart av fler och andelen kommuner som bedrev fältar-

bete växte stadigt fram till 1980-talet. Intresset avtog därefter på grund av socialpolitiska förändringar, ekonomiska nedskärningar inom det förebyggande arbetet och ökade krav på mätbar effektivitet, vilket försvagade arbetssättets ställning. Fältarbetartjänster omvandlades till ungdomssekreterare med plats inom den traditionella byråkratiska organisationen, eller togs bort (Andersson 2005). Fältarbetets historiska svängningar kan inte förklaras med lagstiftningsmässiga förändringar då socialtjänst-reformen från 1982 poängterade vikten av det strukturinriktade arbetet och revideringen 2001 ytterligare underströk kommunens ansvar för uppsökande arbete mot barn och unga (SFS 2001:453, Socialtjänstlag 1 § kap 5).

Artikeln syftar till att analysera socio-spatiala villkor, alltså på vilket sätt sociala och rumsligt baserade spelregler påverkar de relationsskapande processerna inom det uppsökande sociala ungdomsarbetet, genom att studera följande frågeställningar:

1. Vilka strategier använder sig fältarbetarna av i kontaktförsöken med ungdomar
2. Vad förväntas kontakterna leda till?
3. Vad påverkar vilka ungdomar fältarbetarna väljer ut?

De uppsökande aktörerna går idag under många namn, så som fältarbetare, fältassistenter, fältsekreterare eller ungdomscoacher och deras huvudmän kan vara socialtjänst, skola eller en kulturförvaltning. I denna studie avgränsas fältarbete till att omfatta kommunal uppsökande verksamhet som sker kvällar och helger riktad mot målgruppen barn och unga. Det sociala fältarbetet har betecknats som något av en udda fågel inom socialt arbete i jämförelse med den dominerande byråkratiska socialbyråtraditionen (Szeintuch 2015). Till skillnad från mottagningskulturen hos socialbyrån där klienter kallas till olika möten, är det upp till fältarbetarna att själva söka upp de personer med vilka de ska knyta kontakt. En central förmåga och en viktig uppgift i det uppsökande arbetet är därför att kunna avgöra vilka personer som bör kontaktas och inte.

Teoretiskt ramverk

Artikeln teoretiska ramverk utgörs av det socialpsykologiska begreppet interaktionsritualer (Collins 2004) som används för att analysera både vad en interaktion är och hur kontaktskapande strategier används. Därutöver används också Lefebvres (1991) teorier om hur rum kan förstås och konstrueras för att skapa förståelse för fältarbetets villkor.

Fältarbetares närmande av målgruppen kan förstås som en del av en interaktionsritual. Den professionella strävan att *nå* målgruppen grundar sig i föreställningen om en rad lyckade interaktioner, en interaktionskedja som förhoppningsvis leder till någon form av kontakt, enighet och förtroende. Enligt Collins (2004) sker en interaktionsritual när två personer, eller fler, har en fysisk närvaro som avgränsar dem mot andra. I detta möte delas uppmärksamhet mot ett gemensamt objekt vilket i sin tur kan leda till att man delar upplevelse eller känsla. Med en lyckad interaktion kan en känsla av gemenskap och tillhörighet uppstå genom övertaganden och upprätthållanden av symboler eller gester, vilket här benämns som ett gott möte. En sådan känsla av inkludering kan också medföra handlingskraft, ökat förtroende och entusiasm samt lojalitet och solidaritet gentemot gruppen (Collins 2004). Att nå sin målgrupp handlar för fältarbetaren alltså om att söka upp individer och fånga deras uppmärksamhet genom en gemensam fråga eller intresse och därigenom etablera en kontakt.

Därutöver behövs en förståelse för den miljö och de rumsliga förutsättningar som fältarbetarna verkar i och hur de bidrar till att forma förutsättningarna för kontakterna. Det uppsökande fältarbetet sker vanligen på mer eller mindre offentliga platser dit unga sökt sig för att umgås med jämnåriga. Lieberg (1992) beskriver offentlighet som något tudelat, som dels består av fysiska rumsligheter som offentliga platser och lokaler, dels det sociala livet som sker på dessa platser. Gatan eller torget får ofta exemplifiera det offentliga och tillgängliga (Andersson 2002; Lieberg 1992), men även byggnader eller lokaler kan i olika hög grad betraktas som offentliga. Den offentliga karaktären innebär en relativ öppenhet inför att vistas där, även om tillgänglighetsgraden varierar. Unga personer i grupp kan exempelvis göra anspråk på en del av rummet, kanske ett gatuhörn, som de uppfattar som sitt eget (Whyte 1993). Anspråken på äganderätten till rummet reglerar vem som släpps in, på vilket sätt och med vilka avsikter. Detta måste fältarbetarna hantera om de vill bli insläppta i de ungas rum och kontaktetableringszon. Vidare kan ungdomars behov av att vistas i offentliga miljöer förstås som ett sätt för dem att komma ifrån en annars underordnad och uppfostrande ordning som råder i mer kontrollerade miljöer, där föräldrar och skolan är två centrala aktörer (Andersson 2002).

Ungdomars offentlighet avser enligt Andersson (2002) den sociala interaktionen och de relationsskapande processer mellan ungdomar som sker i en offentlig miljö. Offentlighet i detta sammanhang består av två delar: öppen och tillgänglig, samt gemensam och kollektiv. Offentligt är motsatsen till privat, alltså det som är slutet och enskilt (Andersson 2002; Lieberg 1992). Men även det offentliga fysiska och sociala rummet präglas av regulativa och normativa institutionella logiker (Andersson 2002).

När en offentlig plats tas i besittning av ungdomar kan platsen både fysiskt och socialt upplevas som privatiserad genom att tillgänglighet för andra människor anses bli begränsad.

Ytterligare ett perspektiv för att belysa de rumsliga förutsättningar som fältarbetarna verkar i är Lefebvres (1991) konceptualisering av rumslig förståelse och reproduktion som kan delas i fysiska, mentala och sociala dimensioner. *Representation av rum* handlar om föreställningen av rummet eller platsen så som den konstrueras genom de koncept som genereras av makthavare, institutioner, eller vissa yrkeskårer. Det kan handla om olika typer av koder, signaler eller kunskaper som i sin tur kan ge abstrakt mening till rummet. Det vill säga hur ett rum konstrueras, exempelvis vad som skiljer framskrivningen av ett ”utsatt område” från ett socioekonomiskt starkt område. *Det upplevda rummet* handlar om upplevelsen av rummet som platsen där vardagen görs, en form av socialt rum. Det symboliska och emotionella värdet som knyts till konstruktionen av olika rum i vardagen, från stammisällena, till hemmet och arbetsplatsen vävs samman. Det handlar om att subjektiva aktiviteter, symboler, föreställningar och rumsliga praktiker flätas samman (Lefebvre 1991). Slutligen beskriver Lefebvre (1991) *Rumsliga praktiker* som innebär synliggörande av det mer konkreta användandet av rummet och dess materiella förutsättningar, samt hur rummet används. Det kan handla om allt från möbler i det begränsade rummet till infrastrukturen i staden och hur kroppen upplever rummet.

Foucaults (1982) teorier om makt och positioner används i studien för att analysera mötet och de maktförhandlingar som sker mellan fältarbetare och ungdomar som kan tillåta, släppa in, avvisa eller utestänga fältarbetarna i det sociala, mentala eller fysiska rum de befinner sig i. Fältarbetarnas institutionella makt fungerar också disciplinerande och som en kontrollfunktion för att upprätta och upprätthålla normer om ungdomars beteende och vara i offentliga och allmänna miljöer. Mötet är en plats där ungdomarna har möjlighet att göra motstånd mot den institutionella makt och kontroll som fältarbetarna representerar.

Tidigare forskning om fältarbete

Uppsökande uppdrag

Det uppsökande sociala arbetet syftar alltså till att nå och påverka svårnåbara grupper och har ursprungligen setts som en flexibel komponent, som kan fungera såväl kontrollerande, begränsande som stödjande (Andersson 2013; Crimmens et al. 2004; Grymonprez et al. 2017; Szeintuch 2015). Därmed rymmer det uppsökande arbetet

ett dubbelsidigt uppdrag nämligen att utgöra en länk till stödinsatser, utifrån en förmedlingslogik (Pedersen 2013) och att fungera som brobyggare, vilket är ett av de viktigaste motiven till att arbeta uppsökande (Andersson 2006; Chabchoub et al. 2024). Att vara brobyggare innebär bland annat att lyfta fram och förmedla stödinsatser till ungdomarna, men också att beskriva ungdomarnas behov och situation för de verksamheter som erbjuder stöd. Det brobyggande uppdraget kan även handla om att fältarbetare förklarar eller översätter socialtjänstsystemet för ungdomarna, eller hjälper dem vidare till andra former av stöd (Chabchoub et al. 2024). Samma dubbelhet gäller för kontrollfunktionen som innebär att verka trygghetsskapande och minska risken för social oordning. Den kontrollerande logiken innebär ett slags ordningens och moralens ambulerande väktarroll som ska spegla och uttrycka samhällets förväntningar på unga människors beteende. Genom att kartlägga och övervaka lokala ungdomskulturer bidrar fältarbetarna till en lägebildsproduktion som kan användas i brottsförebyggande samarbetsorgan (Andersson 2006; Forkby et al. 2023; Gibson 2011; Hansson et al. 2023). Beskrivningen ovan förutsätter att fältarbetaren ges tillträde till platser där ungdomar finns som är relevanta för dem, samt att de lyckas skapa kontakt med dem. Kontaktskapandet kan därför ses som en process där de initiala kontakterna blir till mer eller mindre framgångsrika investeringar i kommande kontakter.

Att förena det stödjande och kontrollerande uppdraget erbjuder utmaningar, inte minst då positioneringen mellan dessa ofta måste hanteras i stunden (Erdal 2006). Davidson (2020) beskriver utifrån en studie i Skottland hur fältarbetare vill undvika att uppfattas som en repressiv aktör, och i stället intar ett socialt rättviseperspektiv. Detta kom exempelvis till uttryck genom att de betonade värden som medbestämmande, frigörelse och den unges motivation. Det bidrog också till att fältarbetarna undvek att ta kontakt med polisen för att inte uppfattas som repressiva.

Uppsökande villkor

Platsens betydelse inom det uppsökande arbetet har undersökts även tidigare. Smith och Hall (2018) beskriver territorier, eller platser, som något som görs och blir till, snarare än något som är. Platser formas genom olika meningsskapande aktiviteter, interaktioner och möten, av hur människor rör sig och interagerar. Smith och Halls (2018) sätt att förstå platser bygger på bland andra Goffman (2010) och hans teorier om platser som viktiga för sociala relationer, och i likhet med denna artikel, Lefebvres (1991) teorier om produktionen av platser. I artikelns inledning beskrivs ett torg som under dagtid kan fyllas med folk som rör sig till och från jobbet eller träningen, men omvandlas till en mötesplats på kvällen eller en plats som kan approprieras som stra-

tegisk yta för den som vill synas och demonstrera. Smith och Hall (2018) beskriver hur fältarbetare som söker upp personer i hemlöshet behöver förhålla sig till hur deras målgrupp, oftast tillfälligt, intar en plats och gör den till sin egen. Författarna belyser bland annat det komplexa i uppsökande arbete samtidigt som de problematiserar bilden av urbana miljöer som en fast struktur eller statiskt organiserat utifrån politiska incitament.

Fältarbetet beskrivs som ett plats-känsligt arbetssätt av Ranta och Juhila (2025) så till vida att det finns mer eller mindre tillgängliga platser att bedriva arbetet på. I det uppsökande sociala arbetet med personer som använder droger har de genom intervjuer med 15 fältarbetare identifierat och tematiserat olika typer av platser och hur dessa används för att nå målgruppen. Utomhusmiljöer, exempelvis gator, beskrivs som platser för att söka upp målgruppen, men kan också användas av fältarbetare för att bli synliga och tillgängliga. Ranta och Juhila (2025) har också identifierat "ankarplatser" där fältarbetarna vanligtvis befinner sig och tillgängligheten är hög. Slutligen beskriver de hur fältarbetarna eskorterar personer till olika platser eller aktiviteter vilket också är ett sätt att använda platsen för att mötas. Sammanfattningsvis visar Ranta och Juhila (2025) hur platserna kan användas i strategiska syften för att nå eller skapa kontakt med målgruppen, men också hur platserna blir meningsbärande.

Metod

Det empiriska underlaget bygger på deltagande observationer av sammanlagt tre fältarbetsteam, totalt 11 fältarbetare, som arbetar uppsökande med målgruppen barn och unga. Observationerna av fältarbetargrupperna genomfördes under hösten 2023 till hösten 2024, kvällar och helger vid 17 tillfällen. Två tillfällen benämndes av fältarbetarna som "riskkvällar" utifrån en ökad risk kopplade till stora folksamlingar, alkohol- och narkotikaanvändning eller bråk.

Under observationerna fördes fältanteckningar om de sammanhang som fältarbetarna besökte med fokus på olika rum och hur fältarbetarna navigerade i dessa samt vilka de valde att kontakta och vilka som undveks. Under observationerna ställdes frågor om deras iakttagelser och överväganden vilka hade formen av antingen spontana frågor med kortare svar eller kortare intervjuer där fältarbetarna reflekterade över ageranden eller situationer som uppstått på fältet. Totalt genomfördes omkring 90 timmars observationer. Fältanteckningar sammanställdes i journaler där särskilda händelser, transkriberade intervjuer och egna reflektioner samlades tillsammans med beskrivningar av väder, tider och datum samt de platser som hade besökts. Den etno-

grafiska metoden valdes för att kunna fånga det vardagliga men inte alltid artikulerade i fältarbetarnas yrkesutövning. Samtalen med fältarbetarna under observationerna kretsade runt hur de valt att agera samt reflektioner över vad som påverkade detta. Den etnografiska utgångspunkten i studien har handlat om att fånga fältarbetarnas meningsskapande aktiviteter och mikroförhandlingar i det uppsökande arbetet (Van Maanen 2011).

I denna process har den tematiska analysmetoden gjort det möjligt att synliggöra underliggande föreställningar och antaganden som finns inbäddade i fältarbetarnas vardagspraktik (Braun & Clarke 2022). Journalerna kodades löpande med hjälp av Nvivo med fokus inte bara på det som ungdomarna och fältarbetarna gjorde eller sa utan också på underliggande förståelse. Koderna kategoriserades sedan innan mer teoriförankrade teman formerades som kunde sätta de olika koderna och temana i relation till varandra. Att ungdomarna ställde sig med ryggen mot fältarbetarna, sa ”gå här ifrån”, eller inte sökte ögonkontakt kodades som olika typer av avvisanden i relation till Collins (2004) interaktionsteorier. Den tematiska analysen genererade fyra centrala teman som presenteras i artikeln under rubrikerna: *målgruppsidentifiering och heta zoner, relationsskapande entreprenörer, positionsspel och vardagliga mikroförhandlingar, utestängningsstrategier och rumsbevakning* utifrån teorier om interaktion och produktionen av rum (Lefebvre 1991). Det reflexiva förhållningssättet som Braun och Clarke (2022) beskriver som en kritiskt reflekterande medvetenhet har varit en prövning för mig som delvis praktiker inom det sociala arbetet. Detta eftersom forskarrollen ställt krav på att se på fältarbetets underliggande strukturer och innehåll samt ställa kritiska frågor i relation till upptäckterna.

Fältarbetarna har under sina arbetspass haft enhetliga arbetskläder, vilket gjort det möjligt för mig som forskare att med civila kläder särskilja mig från fältarbetarna. Inomhus bar jag en t-shirt med texten ”forskare” tryckt på bröstet för att ungdomarna skulle kunna särskilja mig från fältarbetarna när de sökte råd eller stöd. Studien är godkänd av Etikprövningsmyndigheten och samtliga fältarbetare har tagit del av muntlig och skriftlig information innan samtycke lämnades. I artikeln har fältarbetarna tilldelats fiktiva namn och kommunernas namn har tagits bort för att upprätthålla anonymitet.

Urval

Mot bakgrund av etablerade kommunala samarbeten genomfördes ett strategiskt urval när förfrågan om deltagande i studien mejlades till arbetsledare för fältenheter. Alla tre kommuner som tillfrågades valde att delta. Observationer och intervjuer har i huvudsak genomförts tillsammans med en grupp bestående av sex fältarbetare, två

kvinnor och fyra män som arbetar i en mellanstor svensk stad (ca 70 000 inv.). För att bidra med ytterligare perspektiv har en fältkväll genomförts även i en mindre kommun (ca 20 000 inv.) tillsammans med två kvinnliga fältarbetare samt en kväll i en större kommun (ca 90 000 inv.) tillsammans med två manliga och en kvinnlig fältarbetare. Fältarbetarnas utbildningsbakgrund är varierande men majoriteten har en universitetsutbildning som socionomer, socialpedagoger och i ett fall folkhälsovetare. En fältarbetare har gått yrkeshögskola med inriktning socialt arbete och två var vid tillfället socionomstudenter, ytterligare en har gymnasieutbildning. Det finns en bred variation gällande hur länge fältarbetarna har arbetat i sitt nuvarande uppdrag: från 13 år till sex månader, där majoriteten har arbetat kortare tid än två år.

Fältarbetarnas uppdrag sträcker sig över hela kommunerna och är inte specificerat till särskilda platser. Däremot besöktes vissa platser eller stadsdelar mer frekvent än andra vilket analyseras i resultatdelen.

Forskarrollen och tillförlitlighet

Huvudförfattaren till artikeln är doktorand inom "Forskarskolan för yrkesverksamma i socialtjänsten – FYS" vilket bland annat innebär att studien samfinansieras av en kommun och Forte (Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd). Huvudförfattaren är halvtidsanställd som verksamhetsutvecklare inom en socialtjänstorganisation, vilket har möjliggjort en nära koppling till praktiken. Denna praktiktäna position har bidragit med en förståelse av det uppsökande arbetssättet, men har samtidigt ställt krav på ett reflexivt förhållningssätt. Detta blev särskilt tydligt under den tematiska analysprocessen (Braun & Clarke 2022), som innebar ett perspektivskifte och en möjlighet att betrakta socialtjänstens verksamhet ur nya synvinklar. I detta sammanhang fungerade analysmetoden samt teorier om legitimitet (Suchman 1995), platsers betydelse (Lefebvre 1991) och maktrelationer (Foucault 1982) som analytiska linser genom vilka det uppsökande arbetet kunde undersökas.

Resultat och analys

I resultatet presenteras och analyseras bland annat hur fältarbetares villkor och förutsättningar att delta i kontakt- och relationskapande processer ser ut och hur möten mellan ungdomar och fältarbetare upprättas. Möjligheten att upprätta möten villkoras av huruvida fältarbetarna blir insläppta i de ungas sfär eller inte, vilket i sin tur underlättas om ungdomarna uppfattar dem som legitima aktörer på den plats och tid de befinner sig där. Vad mötena innebär avseende överväganden, gränsdragningar samt

kontaktetableringsstrategier utgör fokus för artikelns analys, vilket presenteras i fyra teman: *målgruppsidentifiering och heta zoner, relationsskapande entreprenörer, positionsspel och vardagliga mikroförhandlingar* samt *utestängningsstrategier och rumsbevakning*.

Målgruppsidentifiering och heta zoner

Det uppsökande arbetet bedrivs inom olika tids- och rumsliga sammanhang som också blir betydelsebärande vid tolkningsprocessen. I de miljöer där studien genomförts, intervernerar fältarbetarna genom sina kontaktförsök i ungas vardagliga interaktioner och gör därmed inte bara anspråk på att accepteras som (temporär) samspelspart i de direkta kontakterna med de unga, utan de gör sig även till en part i mikroförhandlingar om vilka som äger rätt att definiera och vistas i ett visst rum och därmed göra ett avtryck där (Williams 2016). Stadens sociala dimensioner handlar i detta avseende om rätten att skapa rumsligheter och legitima aktörspositioner som avgör vilka som släpps in och vilkas som nekas tillträden i såväl fysisk som symbolisk betydelse (Horschelmann & van Blerk 2011). Vad som anses åldersadekvat och passande sammanflätas i en konstruktionsakt förknippad med plats, utrymme och tid, där ungas hängande ute har varit en ständig källa till oro (Andersson 2002; Horschelmann & van Blerk 2011; Lieberg 1992). Att identifiera ungdomar proaktivt är en central del av uppsökande arbetet som beskrivs enligt följande:

Fältarbetare Micke: ”De här som man ser på fel plats, på fel så att säga tidpunkt, fel sällskap, att du upptäcker dem”.

Med stöd av Potter och Wetherell (1987) kan det som några fältarbetare i studien beskriver i termer av ett felsökande beskrivas som en tolkningsrepertoar som innebär ett mer eller mindre ständigt pågående arbete med att bedöma risker, både för unga själva eller för andra. Det problematiska i ungdomars varande kopplas ibland till specifika platser, så kallade ”hot spots” eller heta zoner, som även relaterar till specifika tidpunkter på dygnet. En het zon är ofta prioriterade platser för fältarbetarna och andra samverkansaktörer som arbetar på fältet, till exempel ordningsvakter eller polis, där de söker efter personer som befinner sig på fel plats, vid fel tidpunkt, i fel umgänge.

Fältarbetarna Micke och Dennis diskuterar hur det kommer sig att alla [ungdomar] träffas här [på stationen] vid denna tidpunkt, hur oroliga ska de vara över platsen och tiden? De beslutar med bedömningen att det inte är förbjudet för ungdomarna att vistas där, att klockan inte är så mycket [20:00] och att det finns vakter på plats, att de kan åka vidare.

Ungas heta zoner utgör inga statiska platser, utan förändras över tid och rum. En het zon är ett exempel på det både Lefebvre (1991) och Smith och Hall (2018) beskriver om hur platser produceras och ges mening, denna gång åt både en ungdomsgrupp samtidigt som platsen tillskrivs ett "risk-epitet" av andra, i det här fallet vuxna representanter i ett brottsförebyggande samverkansprojekt.

Relationskapande entreprenörer

Genom observationerna av fältgrupperna identifieras hur arbetets karaktär skiftar över säsongen. Sommartid tar fältarbetarna bilen till parker, badplatser och skolgårdar som uppfattades som riskmiljöer men också centralstationer, gallerior, eller vissa centrumtorg. Ett "tjena tjena", "hej hej", en high five eller kram är vanliga inslag i en fältarbeters första hälsning med ungdomar de möter. Ganska omgående efter att jag börjar följa fältarbetarna ger samtliga, vid olika tillfällen, liknande beskrivningar av sin yrkesroll. Klara relaterar den till både kontrollerande, normerande och relationella aspekter:

Det är också liksom våran roll är ju inte att gå runt och bara 'nej, det får du inte säga, nej, så får du inte sitta, du får inte dricka, jag ser att du har snus, det måste du ta ut', alltså så här. Då bränner man ju ut sig och dessutom så fyller inte det någon funktion för att man bygger inte relationer på så sätt.

I Klaras uttalande går det att utläsa något som ständigt återkommer i samtalen med fältarbetarna, nämligen antaganden kring vad som krävs, och framför allt vad som skulle kunna förhindra deras möjligheter till att behålla eller skapa nytt relationskapital. Den gränssättande vuxne, moralens väktare, skulle snart se sina investeringar i detta kapital dräneras om det ens gick att bygga upp. Samtidigt ska sägas att polariseringen mellan de olika sidorna vittnar om en medvenhet om det dubbelsidiga uppdraget

de har att förvalta. För även om uppnåendet av förtroendefulla relationer framstår som det uppsökande arbetets graal, återkommer fältarbetarna till en undvikandestrategi för att inte fastna i någondera ytterlighetspositionen. Snarare handlar det om ett balanserande genom att uppträda lagom inkännande, och lagom kontrollerande för att med bevarad egenkontroll över sin roll kunna bli accepterad och insläppt av de unga.

Under hösten, vintern och våren sker det uppsökande arbetet till större del genom besök på fritidsgårdar, mötesplatser och andra inomhusmiljöer så som köpcentrum, gallerior, snabbmatsrestauranger och idrottshallar. Gemensamt för många av dessa inomhusmiljöer är att dess innehåll produceras av vuxna (Smith & Hall 2018). En stor del av tiden på fritidsgården används för informationsutbyte mellan fältarbetare och andra vuxna så som fritidsledare, ordningsvakter eller polis som är på tillfälligt besök. När fältarbetarna närmar sig ungdomar på en fritidsgård närmar de sig ungdomarna i ett fysiskt rum vars *representation* vittnar om vilken dess målgrupp är. I lokalerna finns bord och stolar, soffor och ibland mindre avskilda rum där ungdomarna kan ta dra sig undan för att arbeta i en ateljé, spela tv-spel eller musicera. De flesta fritidsgårdarna har också utrymme för fysisk aktivitet, ett biljardbord, pingisbord eller en sporthall som ligger i anslutning och även en kiosk. Samtidigt finns en *representation av rummet* (Lefebvre 1991) som gör gällande att rummet har inbyggda regler samt styrs och övervakas av vuxna, vilket utgör en förutsättning för acceptans för den eller de som vistas i rummet. Fritidsgårdar kan beskrivas som en socialpedagogisk verksamhet vars idémässiga innehåll styrs av politiska incitament och policys vilket också utgör en del av representationen av rummet (Brandstetter et al. 2024; Lefebvre 1991). Barnen och ungdomarna som besöker fritidsgårdarna kan antas vara väl medvetna om vilken övergripande kontroll och struktur av vuxennärvaro som finns där vilken också kan antas påverka det *upplevda rummet* och den unges upplevda handlingsutrymme.

Av observationerna framgår det att fritidsgårdar och mötesplatser är frekvent besökta platser för fältarbetarna. När fältarbetarna kommer till fritidsgården hörs välkomnande röster från ungdomarna som genom *rumsliga praktiker* (Lefebvre 1991) bjuder in till spel eller diskussioner, genom att ställa frågan om någon vill vara med eller genom att göra utrymme vid ett bord eller i en soffa. Emellertid förekom ett förhandlingsspel även i de vuxenstyrda rummen, men dessa föregick inom ramen för en viss dominansstruktur.

Therese: Det andra han gjorde för att få uppmärksamhet, dels skrika sådana ord, men också de här att ha fötterna på bordet som den ena killen hade. Det är också en sån sak de vet att de inte får ha fötterna

på bordet, men han testat det hela tiden: 'Är det någon som säger till mig, är det någon som säger till mig?' [...]

Fältarbetaren Therese väljer att ignorera ungdomens försök att utmana rådande regler och de vuxnas kontrollerande blick. Trots det tycks ungdomarna inordna sig i de strukturer och den ordning som hänger samman med representationen av rum som fritidsgårdarna står för. Therese och Klara resonerar om att de skulle förlora på att låta sig provoceras, då strategier för att åstadkomma goda möten kan innebära att inta en alternativ vuxenposition än den som ungdomen kan antas förvänta sig. I syfte att möjliggöra framtida kontakter kan alltså den regelupprätthållande och normbildande vuxenrollen sättas inom parentes för att i stället öka den unges upplevelse av friutrymme – trots att agerandet skulle kunna uppfattas som en låt-gå-mentalitet hos fältarbetaren.

Utestängningsstrategier och legitimitetsutmaningar

Jag och fältarbetarna Alex och Daniel har precis parkerat bilen när de identifierar en grupp ungdomar om fem personer som står utanför entrén till en butiksgalleria. Fältarbetarna kliver ur bilen och närmar sig gruppen med målmedvetna steg, men saktar ner när de närmar sig och påkallar gruppens uppmärksamhet med ett "hej". Daniel får inget svar. Han kliver därför lite närmare och upprepar sin fras och får till svar "jaja, hej då" från en av tjejerna som hastig tittar upp men sen vänder sig tillbaka in mot gruppen. Gruppen bestående av killar och tjejer har bildat en ring med sina kroppar som utgör ett fysiskt och socialt avgränsat rum där fältarbetarna inte släpps in. Genom en riktad uppmärksamhet, som kan förstås som en interaktionsritual (Collins 2004), har ungdomarna kollektivt organiserat sig på ett sätt som gör att fältarbetarna blir utestängda. Det tar bara några få sekunder innan fältarbetarna inser att gruppen inte öppnar upp sig och tar emot dem, och i stället går vidare utan att säga något mer. Att försöka göra entré i ungdomarnas avgränsade rum, skulle inte bara vara svårforcerat utan även riskera en negativ investering i legitimitet och försämra framtida kontaktförsök. I stället accepteras ungdomarnas anspråk på rumslig och social gränsmarkering. Scenen ovan utspelar sig i det som kan förstås som en offentlig plats som innebär en högre grad av utrymme för ungdomarna förhandla om och skapa ett eget utrymme (Lieberg 1992). Maktbalansen i mötet kan förstås som en legitimitetsförhandling, där fältarbetarna misslyckades med att få tillgång till den konfliktfria gemensamma uppmärksamheten som definierar en lyckad och god interaktion (Collins 2004). Även om ett ömsesidigt samförstånd kan ha uppstått gällande gränsmarke-

ringen mellan de unga och fältarbetarna, uppstår en samgående ritual först när det finns konsensus om vilka parter som har legitimitet att ingå. Trots att vuxna alltjämt har övergripande makt över det offentliga rummet, så har fältarbetarna att förhandla om hur de kan bli insläppta i de delsfärer av detta rum som ungdomarna kan ha gjort till sitt eget (Lieberg 1992; Smith & Hall 2018). De har också att ta hänsyn till att ett ianspråktagande av den formella makten – deras roll som offentlig aktör, och därmed del av vuxenvärldens dominans – skulle kunna försämra deras situationella legitimitet, och därmed även ett minskat relationskapital.

Balansgången mellan att vara en kontrollerande representant och en alternativ vuxen med attraktivt relationskapital återkommer ständigt i fältarbetarna resonemang om sin yrkesroll. Som Davidson (2020) anförst står den repressiva kontrollanten i motsats till det fältarbetarna vill signalera och verka för. Att tolka rätt och anta en lagom misstänksam blick för att avgöra vilken position som är möjlig och lämplig framstår därför som en av fältarbetarens nyckeluppgifter. Vissa platser är på förhand mer styrda vilket kan underlätta för fältarbetarnas positionering. De öppnare rummen i offentligheten har en mer oklar dominansstruktur och flera konkurrerande anspråk på rummet kan samexistera (Andersson 2002; Lieberg 1992), något som ställer krav på mikroförhandlingar och god teckentydning för att komma i kontakt med ungdomarna – åtminstone om detta ska innebära något slags produktivt möte. Under en tidig kväll i april kommer jag och fältarbetarna Klara och Therese till en stationsbyggnad som ligger i anslutning till en buss- och tågstation. Fältarbetarna identifierar ungdomarna i byggnaden omgående när vi kliver in genom dörrarna och går emot dem och säger "hej":

Ungdomarna lyfter blicken från sina telefoner när de svarar men tittar snabbt ner igen. Fältarbetarna passerar då förbi killarna och går ut från byggnaden. När vi står utanför stationshuset förklarar fältarbetarna att de här var 'riskungdomar', utifrån narkotikaförsäljning. Klara förklarar sitt agerande med att de inte kände sig inbjudna av killarna, killarna tittade bara upp snabbt och sen ner i sina telefoner, det var inte läge att stanna till 'då hade vi uppfattats som civilare (civilpoliser)', säger Klara.

De ständiga mikroförhandlingarna resulterade denna gång i bedömningen att någon vidare interaktionsritual inte var möjlig. Stationsbyggnaden som plats medför ingen extra legitimitet eller handlingsutrymme för fältarbetarna på det sätt som en fritidsgård

eller ungdomscentrum gör där strukturerna och maktordningen är definierade som en del av uppdraget. Att gå in i förhandlingen utifrån sådana förutsättningar hade kunnat leda till ett avslöjande av deras villkorade legitimitet genom konfrontation och avvissade. I sin tur hade detta kunnat försämlra fältarbetarnas ställning som förebyggande och relationsskapare.

Även om det goda möten är en överordnad idé var en del möten av det undvikande slaget, medan andra möten kunde innebära konfrontationer där fältarbetarnas plats eller position utmanades. En kväll i mars besöker fältarbetarna Micke och Dennis en idrottsarena där de fått information om att det spelas spontanfotboll på fredagskvällarna. Väl på plats i den stora arenan möter fältarbetarna några få ungdomar, killar och tjejer, som tidigare under kvällen påträffats vid centralstationen. Ungdomarna ställer frågan rakt ut som beskriver deras känsla: "förföljer ni oss eller?". Efter en kort stund kommer ytterligare fem-sex killar ut från ett omklädningsrum och markerar sitt missnöje med att fältarbetarna kommit till arenan.

En av dom stannar i dörren och ropar till fältarna "dra här i från, dra!". Micke, som inte känner igen killen, går med bestämda steg mot omklädningsrummet som ligger 20 meter bort. Ungdomen får snabbt uppbäckning när han förstår att han blir konfronterad och fyra-fem andra ungdomar ställer sig bakom honom samtidigt som han med skarp röst säger "vad gör ni här? Dra!". Ungdomen gör sig bred, bröstnar upp sig och fäster blicken i Micke som kommer gående mot honom.

Situationen är ett exempel på när fältarbetarnas maktposition och legitimitet ifrågasätts och utmanas. Fältarbetaren Micke gjorde bedömningen att en underkastelse genom att lämna platsen inte var ett alternativ, då det möjligen hade påverkat deras möjlighet att verka och styra över ungdomsgrupper på sikt.

Vardagliga mikroförhandlingar och lyckade investeringar

En eftermiddag i maj kommer jag och fältarbetarna Dennis och Alex till en av stadens badplatser som utöver faciliteter för bad också erbjuder utomhusgym, multiplaner för basket och beachvolleyboll. De hinner inte gå så långt mellan multiplanerna innan några killar ropar "tjena". Fältarbetarna tar detta som en inbjudan och kliver in på den basketplan som ungdomarna befinner sig på. Genom att delta i spontanidrotten blir fältarbetarna direkt insläppta i det *sociala rum* som ungdomarna kontrollerar. Två

killar i gymnasieåldern vill kicka bollen mellan sig utan att tappa den, varje missat mottagande genererar en bokstav i ordet g-r-i-s. Dennis blir inbjuden att vara med, han skrattar lite, men engagerar sig sedan. Alex signalerar att han inte vill vara med genom att ställa sig i utkanten av planen. Tillsammans bildar Dennis och de två ungdomarna en liten triangel innan de börjar kicka bollen mellan sig. Efter en stund är aktiviteten slut och spelet har en förlorare. Ungdomarna insisterar då på att ett straff ska utdelas till förloraren genom att de andra deltagarna ska skjuta en boll, så hårt de kan, mot förlorarens rumpa. Straffet kan förstås som en del av spelreglerna, som dock inte var uttalad innan spelet påbörjades. Ungdomen som förlorar ställer sig vid stängslet under en basketkorg med den beklädda rumpan ut mot spelplanen. Jag står och iakttar situationen som utspelar sig framför mig på basketplanen. De andra som varit med i 'leken' måttar och skjuter fotbollen mot förlorarens rumpa. När turen kommer till fältarbetaren Dennis blir han märkbart obekvämt och säger att han inte vill, att han kan byta plats med kollegan som inte alls är intresserad av att byta, så till slut skjuter han. Han skickar i väg ett löst skott som träffar vi ankeln på ungdomen. Dennis berättar senare för mig i bilen att han tycker akten var en balansgång, han ville vara den sköna killen som passade in och hängde med i leken, samtidigt som det kändes väldigt förlegat att dela ut straff.

Som observatör tolkade jag det händelseförlopp som började med en naturlig ritual bestående av en verbal interaktion "tjena", som senare utvecklades till en alltmer formell ritual genom det regelstyrda bollspelet. Kort därefter hamnar Dennis i en närmast tvingad upptrappning som leder fram till en situation av stridande handlingsimperativ. Å ena sidan att fullfölja sitt accepterande av ungdomarnas inbjudan genom att utdela straffet på den förlorande killen, å andra sidan att fungera som god vuxen förebild som agerar omsorgsfullt gentemot unga personer. Hur han än agerar riskerar han att bryta mot någon av de regler och normer som styr spelet, och han letar därför efter en möjlig utväg från dilemmat och väljer visserligen att sparka bollen men inte särskilt hårt och inte där den egentligen skulle träffa – och skulle då kunna hävda att han stannade kvar i ritualen utan att helt bryta mot sin kontroll över den egna (dubbelheten i) rollen (Collins 2004). Dennis beskriver en balansgång mellan att bli inkluderad av ungdomarna eller att riskera att avvisas om han inte deltar fullt ut. Fältarbetarna har också en roll som förebilder vilket Dennis behöver hantera samtidigt som han förväntas delta i ett spel med omoderna och förlegade anor. Om strategin att inta rollen som den "sköna killen" var en god investering för framtida relationer fick Dennis som vanligt inget svar på i stunden.

Det är en ständig utmaning att avgöra vilka kontaktstrategier som kan leda till lyckade investeringar i relationer och det mönstret upprepas under observationstillfäl-

lena med fältarbetsgrupperna. Det blev samtidigt synligt att fältarbetarna blir kontaktade, uppsökta på en plats eller uppringda av ungdomar som önskar deras stöd på olika sätt. Det kunde handla om att förfråga om skjuts, eller att få berätta sin version av en händelse som inträffat. Vid något tillfälle behövde ungdomarna hjälp med att förstå hur andra vuxna har hanterat och agerat i en viss situation och där fältarbetarna agerade som tolkar mellan skolan, polis och ungdomarna.

Vid riskkvällar har fältarbetaren en mer kontrollerande eller ingripande roll som kan förstås i förhållande till den annars mer relationsskapande rollen. Fältarbetarna Alex och Dennis beskriver upplevelse av uppdraget som fältarbetare under dessa kvällar som att befinna sig i "en gråzon", och ger sin bild av hur investeringar i goda möten och relationer kan ge resultat:

Sanna: På vilket sätt är man i gråzonen då?

Dennis: Jag vet liksom inte om vi ska vara i mitten av ett bråk och liksom... Om vi, om vi lyckas avstyra det så är det väl bra. Men det känns som att det kanske inte är det bästa stället att vara på så. Utifrån vår kunskap, expertis. Vi har väl inte riktigt den här, liksom ingripande ingripanderollen så.

Alex: [...] då känner jag liksom att där ställs den här rollen som fältare lite på prov, där man kan liksom på något sätt, kan vara den här vuxna som säger 'stopp', men ändå ha relationen kvar. Så jag gillar dom här tillfällena, att bli testad på något sätt.

I relation till andra beskrivningar av fältarbetet, där flera av intervjupersonerna beskriver att de har agerat utifrån "låt-gå"-principen till förmån för det goda mötet, uttrycks andra logiker i den ovan nämnda situationen. Här ska i stället det goda mötets investeringar i hållbart relationskapital testas i förhållande till om det kan bestå, eller om det devalveras genom en annan balansering i deras rolluppträdande. Det går ju också att tänka sig att undvikandet att agera för att skapa ordning och skydda utsatta unga i oroliga situationer kan vara något som minskar fältarbetares legitimitet, men sådana situationer förekom inte under det uppsökande arbetet som observerades.

Slutdiskussion

Trots att fältarbetarna har ett mångfacetterat uppdrag tycks det råda samsyn kring att målgruppen är barn och unga som annars inte hade nåtts av socialtjänstens insatser.

Studien syftar till att besvara tre frågeställningar rörande fältarbetarnas strategier, deras förväntningar på det kontaktskapande arbetet samt vilka faktorer som påverkar vilka ungdomar som kontaktas. Resultaten visar att fältarbetarna tillämpar olika kontakt- och relationsskapande strategier, däribland "låt-gå"-strategier, men också förhållningssätt där de medvetet inte underordnar sig ungdomarnas avvisningsförsök i syfte att upprätthålla legitimitet inför framtida kontroll- och disciplinerande uppdrag. Makten och vikten av att förhandla om legitimitet (Suchman 1995) som en accepterad aktör förhandlas situationellt och återkommande i det uppsökande arbetet. När fältarbetarna upplever att goda möten uteblir och det inte finns en gemensam acceptans av maktbalansen i mötet är det vanligt att de avstår eller backar ur från mer riskfyllda kontaktförsök. I de situationer en part avvisar den andre eller undandrar sig från samspeletsordningen, är förfinandet av kontaktstrategierna helt centralt, då dessa är riskabla med osäkert utfall. Interaktionen mellan fältarbetare och ungdomar som uppstår till följd av en misstanke i relation till en eller flera riskfaktorer tenderar att leda till ett undvikande hos ungdomen och därmed ett uteblivet möte. Detta påverkar i sin tur fältarbetarnas faktiska förutsättningar att nå de ungdomar de önskar på kort och på lång sikt.

En framträdande förhoppning med det kontakt- och relationsskapande arbetet, kretsar runt ambitionen om det "goda mötet", ett möte som präglas av ömsesidig förståelse och acceptans av maktrelationerna mellan ungdomar och fältarbetarna, vilket kan uppfattas både som ett medel och mål i det uppsökande arbetet. Goda möten etableras i ömsesidiga samspel och lyckade interaktionsritualer (Collins 2004). Vad det goda mötet leder till är lika svårt att förutspå som effekterna av annat förebyggande arbete. Likaså är det omöjligt att på förhand veta vad ett gott möte är värt i relation till kommande kontakter och interventioner. Dock står det klart att det sociala arbetets kärna för fältarbetarna i den här studien handlar om att skapa ett relationskapital som kan realiseras, användas och formeras i framtida kontakter med ungdomar genom att vara bron mellan fältet och övriga socialtjänsten (Chabchoub et al. 2024; Pedersen 2013).

I offentligheten är gränserna för socialt avgränsade rum viktiga men det medför också mer trevande försök till interaktion från fältarbetarnas sida, vilket också blir avgörande om och hur kontakt med ungdomar initieras. Genom de relationsskapande processerna i offentliga miljöer riskerar fältarbetarna i större utsträckning att tappa sitt formella/positionella maktövertag vilket kan förstås mot bakgrund av att de unga aktivt har valt platser att vistas på som har en lägre grad av vuxeninflytande och produktionen av rummets innebörder är mer öppen (Lefebvre 1991; Lieberg 1992). Det ambulerande arbetssättet som uppsökande socialt arbete innebär står i relation till rummet

eller scenen där mötet sker eller inte sker. Rummet är mer än en kuliss, det är ett villkor som påverkar förutsättningarna för fältarbetarna att nå sin målgrupp. Från de tillgängliga och öppna fritidsgårdarna till det mer utmanande offentliga rummet, där fältarbetares maktutövande och varande kan ifrågasättas av ungdomen. Villkoren för ungdomars tillgänglighet och mottaglighet framträder som större när de befinner sig i den typen av rum som både har framställts för ungdomar och som reproduceras av ungdomarna när de vistas där (Lefebvre 1991; Smith & Hall 2018). I dessa rum, till exempel fritidsgårdar, finns också en större vuxennärvaro och vuxeninflytande, vilket är accepterat av de ungdomar som befinner sig där. Givet att ungdomar själva söker upp dessa platser och det finns vuxna där är det relevant att ställa frågan om dessa ungdomar egentligen är de svårnåbara? Om fältarbetarna hade lagt mer av sin tid på de ungdomar som vistas längst ifrån de rum med direkt vuxeninflytande i form av kontroll, skulle möjligen andelen lyckade goda möten minska, och således även insatsens legitimitet.

I syfte att bidra till ett kunskapsbaserat preventivt arbete synliggör denna artikel den vardagspraktik som präglar uppsökande socialt arbete. De villkor och förutsättningar som framträder kan fungera som vägledning för de målsättningar och förväntningar som knyts till fältarbetet samt utgöra ett stöd i arbetet med att anpassa arbetsätt till relevanta målgrupper – även på andra yrkesfält.

Referenser

- Andersson, B. (2002). *Öppna rum*. Göteborgs universitet.
- Andersson, B. (2005). Fältarbete- en brokig kontinuitet. I Ander, B., Andersson, M., Jordevik, K. & Leisti A. (red.). *Möten i mellanrummet -socialt förebyggande arbete med unga*. Gothia, s. 24–45.
- Andersson, B. (2006). Ungdomar och offentligt liv. I Erdal, B. (red.), *Ute- inne- oppsøkande sosialt arbeid med ungdom*. Gyldendal Norsk Forlag, s. 46–70.
- Andersson, B. (2013). Finding ways to the hard to reach – considerations on the content and concept of outreach work. *European Journal of Social Work*, 16, s. 171–186.
<https://doi.org/10.1080/13691457.2011.618118>
- Brandstetter, J., Brüschweiler, B. Reutlinger, C., & Rosenberger, C. (2024). The figure of transformation and its effects on the professional spatial practices in the field of youth welfare. *European Journal of Social Work*, s. 1–15. <https://doi.org/10.1080/13691457.2024.2430503>
- Braun, V. & Clarke, V. (2022). *Thematic Analysis – a practical guide*. Sage.
- Calissendorf, J., Höjer, S. & Svensson, P. (1986). *Grundbok i socialt fältarbete*. Liber.
- Chabchoub, J., Kvamme E. & Ravneng Johansen, H. (2024). Oppsøkende sosialarbeidere som brobyggere i møtet med unge i marginaliserte posisjoner. *Fontene forskning*, 17(2), s. 4–17.
- Collins, R. (2004). *Interaction Ritual Chains*. Princeton University Press.
- Crimmens, D., Factor, F., Jeffs, T., Pitts, J., Pugh, C., Spence, J. & Turner, P. (2004). *Reaching socially excluded you people: A national study of street-based youth work*. T. N. Y. Agency.
- Davidson, E. (2020). Social justice or social control? An ethnographic study of detached youth work in Scotland'. *Scottish Affairs*, 29(2), 254–276. <https://doi.org/https://doi.org/10.3366/scot.2020.0318>
- Erdal, B. (2006). Rollen som oppsøkende sosialarbeider. I B. Erdal (red.), *ute- inne- oppsøkande sosialt arbeid med ungdom*. Gyldendal Norsk Forlag, s. 116–136.
- Foucault, M. (1982). The Subject and Power. *Critical Inquiry*, 8(4), s. 777–795.
- Forkby, T., Alstam, K., Gunnarson, C., Wahlgren, P., Rostami, A. & Sarnecki, J. (2023). *Problemløsingarnas eviga nu: om trygghetsfrämjande och brottspreventiva partnerskap*. Studentlitteratur.
- Gibson, K. E. (2011). *Street Kids : Homeless Youth, Outreach, and Policing New York's Streets*. New York University Press.
- Goffman, E. (2010). *Relations in Public: Microstudies of the Public Order*. Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315128337>
- Grymonprez, H., Roose, R. & Roets, G. (2017). Outreach social work: from managing access to practices of accessibility. *European Journal of Social Work*, 20(4), s. 461–471.
- Hansson, M., Hedman, H., Lundgren, I. & Sjöberg, S. (2023). Socialt förebyggande och uppsökande fältverksamhet. I Blom, B., Eriksson, M. & Snellman, M-L. (red.) *Socialtjänstens arbete med social hållbarhet – insatser på individ-, grupp- och samhällsnivå*. Studentlitteratur.
- Horschelmann, K. & van Blerk, L. (2011). *Children, Youth and the City*. Taylor & Francis Group.
- Lefebvre, H. (1991). *The production of space*. Basil Blackwell. (Först utgiven 1974).
- Lieberg, M. (1992). *Att ta staden i besittning*. Lunds Universitet.
- Pedersen, H. (2013). Den mytiske utekontakten-forebyggingsfeltets sjarlatan? *Rusfag*(1).
[<http://www.forebygging.no/Artikler/2014-2012/Den-mytiske-utekontakten--forebyggingsfeltets-sjarlatan/>]
- Potter, J. & Wetherell, M. (1987). *Discourse and social psychology: beyond attitudes and behaviour*. Sage.

- Ranta, J. & Juhila, K. (2025). Multiplaced Outreach Work With People Who Use Drugs: Promoting Social and Health Service Accessibility. *Social Inclusion*, 13. <https://doi.org/10.17645/si.i522>
SFS 2001:453, *Socialtjänstlag*.
- Smith, R. & Hall, T. (2018). Everyday territories: homelessness, outreach work and city space. *The British Journal of Sociology*, 69(2), s. 372–390. <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12280>
- Socialstyrelsen. (2022). *Socialt fältarbete med barn och unga- kartläggning av uppsökande och förebyggande socialt fältarbete i kommunal regi*. Socialstyrelsen.
- Socialstyrelsen. (2024). *Uppdrag om sociala insatser i utsatta områden (A2020/02651) - Slutredovisning och analys av statsbidragets användning 2021-2023*. Socialstyrelsen.
- Suchman, M. (1995). Managing legitimacy: Strategic and institutional approaches. *Academy of management Review*, 20(3), s. 571–610. <https://doi.org/10.2307/258788>
- Szeintuch, S. (2015). Street work and Outreach: A social work method? *The British Journal of Social Work*, 45(6), 1923–1934. <https://doi.org/10.1093/bjsw/bcu103>
- Van Maanen, J. (2011). Ethnography as Work: Some rules of Engagement. *Journal of Management Studies*, 48(1), 218–234. <https://doi.org/doi:10.1111/j.1467-6486.2010.00980.x>
- Whyte, W. F. (1993). *Street Corner Society: the Social Structure of an Italian Slum* (4. uppl.). Univ. of Chicago Press.
- Williams, C. (2016). Making sense of the city. I Williams C. (red.) *Social Work and The City - Urban Themes in 21st-Century Social Work*. Palgrave Macmillan, s. 1–14.